Joia badantelor

Badantele sunt femei triste și tăcute, nu surâd aproape niciodată, nu vorbesc cu voce tare pe stradă, merg cu capul aplecat și cu spatele îndoit, ca și cum s-ar simți invizibile, sunt o prezență discretă și mută, sunt îngerii păzitori de care se sprijină bătrânii neputincioși. Uneori, îi vezi cum se agață cu disperare de brațul lor, în mersul greoi și împiedicat prin viață. Pentru unii, *badanta* e o prezență, pentru alții, doar o umbră. În zilele cu soare, văd trecând pe strada mea, după prânz, o tânără poloneză, care împinge un cărucior pentru invalizi, cu o bătrână, atât de slabă și de măruntă, încât se pierde în cărucior. *Badanta* vorbește mult la telefon, în poloneză, are o voce caldă și blândă, iar bătrâna are un surâs încremenit pe chipul uscat, cred că vocea tinerei îi alungă singurătățile, chiar dacă sunt sigură că nu înțelege nimic. Sunt rujate amândouă roșu aprins, sunt îmbrăcate frumos și îngrijit. E momentul în care ies în lume și fiecare e fericită, în felul ei. O văd pe tânăra *badantă* de câțiva ani buni prin zonă, după o vreme, bătrâna din cărucior e alta, dar ea continuă să împingă un cărucior, într-un fel de carusel cinic al vieții, fără cale de întoarcere.

Badantele sunt indispensabile dar, în mod paradoxal, adesea, indeziderabile. Multe trăiesc umilințe greu de imaginat, care le macină, de parcă nu ar fi de ajuns lipsa dureroasă a celor dragi, care le mistuie și le condamnă la dor incurabil.

Joia după-amiază și duminica le întâlnești în parcurile din oraș, sunt orele lor libere, sau mai exact, de libertate, se așază pe bănci, în grupuri etnice, româncele, ucrainencele, polonezele, moldovencele. Se întâlnesc și plâng în limba lor, râd în limba lor, înjură în limba lor. Sunt singurele momente în care le poți vedea răzând și plângând deodată. Stau ore în șir și povestesc, se regenerează, își dau forță una alteia, simt că există pentru cineva. O poveste, o îmbrățișare, un *ciao* spus cu nodul în gât și fiecare se întoarce la viata ei întreruptă.

La început, când ieșeam după-masa cu prietena mea, româncă și ea, evitam parcurile *badantelor*, iar, dacă treceam, totuși, pe acolo, evitam să vorbim românește, pentru că nu voiam să fim confundate cu ele. Eram nedrepte și arogante, dar nu ne dădeam seama. Eram superficiale și nu înțelegeam că nu e deloc meritul nostru dacă destinul a fost generos cu noi și zgârcit cu ele. Ne enervam atunci când cineva, aflând că eram românce, ne întreba dacă, nu cumva, vrem să lucrăm ca *badante* sau, dacă nu știm pe cineva interesat să îngrijească un bătrân. În aeroport le evitam, mai ales pe cele care vorbeau mult și fără rost despre bătrânii umiliți, la rândul lor, de vreo *badantă* ajunsă la capătul răbdării. Le judecam atunci când le auzeam, le judecam și atunci când povesteau despre vreo bătrână care punea lacăt pe frigider, ca nu cumva să fure ceva de mâncare *românca*, și mă gândeam că nu le ține nimic legate de un loc sau o bătrână, că ele au cale de întoarcere. Apoi le auzeam vorbind despre copii sau nepoți, de ținut la școală, case de construit, întreținerea de plătit… sunt femeile de sacrificiu ale României de azi, sute de mii de Vitorii Lipan, anonime și invizibile pentru mulți, mai ales pentru copiii lăsați acasă.

Am învățat să nu le judec, le ascult doar poveștile și merg intenționat joia după-amiază și duminica prin parcuri să le aud.

Maria e ucraineancă, dar vorbește și românește. E de lângă Cernăuți, s-a născut aproape de satul în care s-a născut mama mea, de aceea am devenit prietene. E în Italia de 12 ani, a venit mai întâi ea, apoi soțul ei. Are un băiat de 20 de ani și unul de 8 ani. Visează să se întoarcă acasă, s-a săturat de italieni, s-a săturat *să fie tratată, uneori, ca un câine*, visează să se întoarcă ca să se bucure de casa, de vis, pe care a construit-o cu banii câștigați în Italia, *cu marmură, parchet, faianță, 8 camere și o grădină mare*. Băiatul cel mare nici nu vrea să audă, are o iubită italiancă și amenință că va fugi de acasă, dacă vor hotărî să se întoarcă în Ucraina. Cel mic nu vorbește ucraineana, nu reușește să se înțeleagă cu bunicii de la Cernăuți. E convinsă că se va întoarce acasă, o ține încă în Italia doar războiul. Cumnatul ei a fugit într-o noapte la Botoșani, unde stă ascuns, pentru a scăpa de înrolare, de război… În timp ce îmi spunea, plângând, povestea ei, mi-am amintit de bunicul meu care, în 1940, după semnarea Dictatului de la Viena, a fugit din Transilvania în Bucovina de Nord, ca să nu meargă pe front.

Mi-e dragă Maria pentru că e sinceră, deschisă și simpatică, e puternică și se plânge rar, mi-e dragă pentru că vorbește românește melodios și dulce, așa cum vorbea și bunica mea, mi-e dragă pentru că, atunci când se întâlnește, joia după-amiază, cu

celelalte *badante*, e amuzantă, simpatică, niciodată malițioasă sau invidioasă. Face glume de bun simț pe seama celor care vin joia, în parc, să se întâlnească cu vreun *amoroso*, un pensionat singur în căutarea unei *badante* pentru suflet. Îi recunoști după felul în care stau pe bancă, doar ei doi, vorbesc puțin și se privesc mult. Uneori ea înroșește, întocmai ca o adolescentă.

Lumea badantelor închide în ea atât de multe povești nespuse, emoții sufocate, lacrimi încremenite, doruri copleșitoare. Câteodată, doi obraji înroșiți, roșii la fel ca buzele badantei poloneze și a bătrânei sale din cărucior…